

Сапарбекова Р.Э.

ага окутуучу

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

ЭЛ АРАЛЫК «АКНАЦАЗ» КООМДУК КЫЙМЫЛЫНЫН БОРБОРДУК АЗИЯ ӨЛКӨЛӨРҮНҮН МАДАНИЯТТАР АРАЛЫК КЫЗМАТТАШТЫКТЫ ЧЫНДООДОГУ РОЛУ

Аннотация: Борбордук Азияда эгемендүү мамлекеттер түзүлгөндөн кийин элдердин маданий алмашуусунун жана жакындашынын тарыхый салттарын калыбына келтирүүнүн объективдүү зарылчылыгы келип чыккан. Бул муктаждык эл аралык кызматташтыктын ар түрдүү ыкмаларын жана механизмдерин иштеп чыгуу боюнча жаңы формалардын жана өз ара макулдашылган аракеттердин зарылдыгы менен аныкталат. Автордун пикири боюнча бул зарылдыктар «Тынчтык маданияты» институтунун түзүлүшү жана «Центральная Азия и культура мира» журналынын чыгышынын негизги себептеринин бири болгон.

Макалада белгиленгендей интеграциялык процесстер улуттук маданиятты өнүктүрүү үчүн кенири мүмкүнчүлүктөрдү ачат. Бул мүмкүнчүлүктү колдон чыгарбоо, учурдагы тарыхый кырдаалды татыктуу пайдалануу зарылдыгына ынануусу ЭАК «АКНАЦАЗ» эл аралык абройлуу коомдук кыймылын тузууго оболго болдугу тастыкталган. Автор бул кыймылдын максаттары, миссиясы кенири чагылдырылган. Учурда дагы маданий-гуманисттик миссиясын ийгиликтүү аткарып жатат жана Борбордук Азия элдеринин маданиятынын өнүгүшүнө, дүйнөлүк маданиятта татыктуу орун алышына көмөк көрсөтүүдө деп автор аныктап кеткен.

Негизги сөздөр: мамлекет, өкмөт, коом, маданият, баалуулук, алакалар, форум, кыймыл, регион

Сапарбекова Р.Э.

старший преподаватель

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

РОЛЬ МЕЖДУНАРОДНОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ДВИЖЕНИЯ «АКНАЦАЗ» В УКРЕПЛЕНИИ МЕЖКУЛЬТУРНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА СТРАН ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

Аннотация: После образования независимых государств в Центральной Азии возникла объективная необходимость восстановления исторических традиций культурного обмена и сближения народов. Эта необходимость была определена потребностью в новых формах и координации усилий по развитию различных методов и механизмов международного сотрудничества в области культурного взаимодействия. По мнению автора, эти потребности стали одной из основных причин создания института «Культура мира» и издания журнала «Центральная Азия и культура мира».

Как отмечается в статье, интеграционные процессы открывают широкие возможности для развития национальной культуры. Подтверждается, что убежденность в необходимости не упустить эту возможность, требуют правильного использования сложившейся исторической ситуации, которая, привела к созданию интернациональной, престижного общественного движения «АКНАЦАЗ». Отражены цели и миссию этого движения. Автор отметила, что оно и сейчас успешно выполняет свою культурно-гуманистическую миссию и содействует развитию культуры народов Центральной Азии и их достойного места в мировой культуре.

Ключевые слова: государство, власть, общество, культура, ценности, отношения, форум, движение, регион

Saparbekova R.E.

Senior Lecturer

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

ROLE OF THE INTERNATIONAL PUBLIC MOVEMENT "AKNATSAZ" IN STRENGTHENING INTERCULTURAL COOPERATION OF CENTRAL ASIAN COUNTRIES

Annotation: After the formation of independent states in Central Asia, an objective need arose to restore the historical traditions of cultural exchange and rapprochement of peoples. This need was determined by the need for new forms and coordination of efforts to develop various methods and mechanisms of international cooperation in the field of cultural interaction. According to the author, these needs became one of the main reasons for the creation of the Institute "Culture of Peace" and the publication of the journal "Central Asia and Culture of Peace".

As noted in the article, integration processes open up broad opportunities for the development of national culture. It is confirmed that the conviction of the need not to miss this opportunity requires the correct use of the current historical situation, which led to the creation of the international, prestigious public movement "AKNATSAZ". The goals and mission of this movement are reflected. The author noted that it is now successfully fulfilling its cultural and humanistic mission and promoting the development of the culture of the peoples of Central Asia and their worthy place in world culture.

Key words: state, power, society, culture, values, relations, forum, movement, region.

Борбордук Азияда эгемендүү мамлекеттер түзүлгөндөн кийин элдердин маданий (экономикалык, саясий ж.б. менен катар) алмашуусунун жана жакындашынын тарыхый салттарын калыбына келтирүүнүн объективдүү зарылчылыгы келип чыккан. Бул муктаждык эл аралык кызматташтыктын сапаттык жактан ар түрдүү ыкмаларын жана механизмдерин иштеп чыгуу боюнча жаңы формалардын жана өз ара макулдашылган аракеттердин зарылдыгы менен аныкталат.

Бул изденүүнүн натыйжасы Борбордук Азия чөлкөмүндө уникалдуу эл аралык трансулуттук коомдук, өкмөттүк эмес кыймылдын – Борбордук Азия элдеринин маданиятынын ассамблеясынын түзүлүшү болгон.

Өзбекстандын Президенти И.Каримовтун демилгеси менен Борбордук Азия чөлкөмүндөгү боордош республикалардын президенттеринин ар тараптуу колдоосу, ошондой эле маданият жана илим ишмерлеринин активдүү катышуусу менен 1995-жылдын 21-

ноябрында А. Ташкентте «Борбордук Азия элдеринин маданият ассамблеясы» эл аралык кыймылы» (ЭАК АКНАЦАЗ) деген беделдүү мамлекеттик мекеме негизделген. Эл аралык кызматташтыктын бул трансулуттук модели «Түркстан биздин жалпы үйүбүз» деген девиздин алкагында түзүлгөн [1, 34-б.].

Анын түзүлүшү бир тууган элдердин кылымдардан берки кыялын ишке ашыруу зарылдыгынан, интеллигенция өкүлдөрүнүн жана маданият ишмерлеринин адамдардын руханий биримдигин биргелешип жандандырууга умтулуусу менен шартталган. Ассамблеянын иши Борбор Азия элдеринин менталитетине абдан жакын тынчтык жана толеранттуулук маданиятынын идеяларына негизделген. Ал эми кыймылдын негизги максаты – духу, мүнөзү жана мазмуну боюнча бириккен элдердин руханий мурасын кайра жаратуу, аны аймактагы коомдук-саясий туруктуулукту чыңдоодо пайдалануу, коомдук-саясий ишмердүүлүктү курууда чыгармачыл интеллигенциянын ролун жана статусун жогорулатуу болуп саналат. Борбордук Азиядагы эл аралык кызматташтыкты чыңдоодо жаңы, жарандык коомду түзүүгө багытталган.

«Тынчтык маданияты» институтунун түзүлүшү жана «Центральная Азия и культура мира» журналынын чыгышынын негизги себептеринин бири болуп 1986-жылы октябрда Ч.Айтматовдун чакыруусу менен дүйнөнүн ар кайсы өлкөлөрүнөн келген интеллигенция, илим, искусство жана маданияттын алдыңкы ишмерлери Ысык-Көлгө чогулган. Бул форумга катышкан адамдардын көз караштарын жана позицияларын бириктирүүгө, аймактык жана глобалдык масштабдагы татаал маселелерди түшүнүүгө чоң салым кошкон. Ал адамдын ички дүйнөсүнө жана акылына, анын даанышмандыгына багытталган. «Келечек саясатчылардын кабыл алган чечимдеринен жана жеке бийликтердин тирешинен гана көз каранды болбошу керек», - деп Ысык-Көл форуму тыянакка келген [2, 59-б.].

Адамзаттын даанышмандары, таланттуу адамдардын илимий күчү, демилгелери жана ачылыштары, адамзаттын тынчтыкта жашап, маданий баарлашуусун онуктурруго туртку болушу керек деген таянак болгон. Ысык-Көл форуму ар түрдүү маданий цивилизациялардын түйүнүндө пайда болду. Ал түптөлгөн күндөн тартып эле инсандын жана бүтүндөй коомдун эркиндигине умтулуу артыкчылыктуу болуп турган глобалдык цивилизацияны түзүү идеяларына замандаштарынын көңүлүн бурууга аракет кылып келет. Ысык-Көл форумунан он жыл өткөн соң, анын катышуучулары кайрадан Бишкекке чогулушту. «Форум-97» 20-кылымдагы маданияттардын глобалдык жана улуттук аспектилери» деген теманын алкагында болуп откон. Форумдун пленардык отуруму үч тематикалык секцияга арналган: «Маданияттагы улуттук жана глобалдык. Маданияттардын биримдиги жана көп түрдүүлүгү» (Ч. Айтматов), «Тынчтык маданияты социалдык, маданий жана экономикалык өнүгүүнүн негизи катары» (Ф. Мэр), «Борбордук Азия тынчтыктын, ынтымактын жана толеранттуулуктун чөлкөмү» (А.Акаев жана С. Демирел). 97-Форумдун негизги максаты ар бир улуттун жана элдердин жамааттарынын маданиятынын баалуулугу онуктуруу, ар түрдүү цивилизациялардын жана маданияттардын байланышындагы карама-каршылыктардын курчушу, адамзаттын карама-каршылыктарга башка баалуулуктар жана идеалдар менен каршы туруунун жолдорун жана ыкмаларын аныктоо болгон. «Ысык-Көл форуму ар түрдүү маданий цивилизациялардын түйүнүндө пайда болду. Ал түптөлгөн күндөн тартып эле инсандын жана бүтүндөй коомдун эркиндигине умтулуу артыкчылыктуу болуп турган глобалдык цивилизацияны түзүү идеяларына замандаштарынын көңүлүн бурууга аракет кылууда. Анткени, заманбап, коомдук өнүгүү тенденциясы маданий курулуштун эки негизги багытынын бар экендигин көрсөтүп турган. Бир жагынан этномаданий

айырмачылыктарды жоюуга алып баруучу интеграциялык процесстер күчөтүлүүдө. Бул процесстердин негизинде элдердин коомдук түзүлүштүн салттуу формаларынан индустриалдык түзүлүшкө өтүшү жатат. Экинчи жагынан - этностор тарабынан улуттук маданияттарды өз алдынча ырастоо позициясынан обочолонтуп, карама-каршы коюу. Маданиятты өнүктүрүүдөгү эки багыт тең ХХ кылымдын аягындагы реалдуу көрүнүштөрдү чагылдырган процесстер [3, 48-б.].

Ошол эле учурда модернизация жолу менен маданияттарды бириктирүүнүн кадыресе процесси жүрүп жатат. Интеграциялык процесстер улуттук маданиятты өнүктүрүү үчүн кеңири мүмкүнчүлүктөрдү ачат. Бул процессте Борбордук Азия өзгөчө орунду ээлейт, анын элдеринин маданияты евразиялык руханий баалуулуктар менен айкалышууда.

Ч.Айтматов Борбордук Азия чөлкөмүнүн адамзаттын руханий өнүгүүсүндөгү ролун мүнөздөп, биздин байыркы жерибиз байыркы замандан бери зороастризм, буддизм, христианчылык жана ислам диндери кеңири тараган, римдик менен тирешүү болгон бирден-бир жер экенин белгилейт. кочмон, түрк жана иран, араб жана кытай цивилизациялары. Мына ушул тарыхый окуялардын бардыгы байыртадан бери дүйнөлүк негизги цивилизациялардын өз ара таасиринин аркасында аймактын элдеринин бай маданиятынын калыптанышына алып келген.

Ата-мекендик профессор Б.Сыдыков Ч.Айтматовдун «Борбордук Азия, - глобалдык тенденциялардын жеке көрүнүшү катары чыгып, коомдун руханий эволюциясынын тарыхынын жаңы парадигмасын түшүнүү үчүн эң ылайыктуу типологиялык мейкиндик болуп саналат» деп белгиленгендигин тастыктап кеткен. Учурда аймак көптөгөн чыр-чатактарга дуушарланат жана келечектин өсүү нугун аныкталышыга туртку болот. Бирок ошого карабастан келечекте Евразиялык "новоэллинисттик" жана маданияттардын гуманисттик синтезинин зонасы болуп калаары шексиз [4, 61-б.].

Арнольд Тойнби келечектеги дүйнөлүк цивилизациянын борборлорунун бири катары Борбордук Азия болушу мүмкүн, анткени, Фергана өрөөнүнө географиялык жактан Чыгыш менен Батыштын кесилишинде жайгашкандыгы өзгөчө ролго ээ. Анын негизги себептеринин бири катары Борбордук Азия элдери өздөрүнүн тарыхый миссиясын аткара аларын, демократиялык, социалдык багыттагы коомду курууну тездетүүнүн аркасында тарыхый кырдаал берген уникалдуу мүмкүнчүлүктөн пайдалана аларын баса белгилөө өзгөчө маанилүү болууда.

Региондун мамлекеттеринин экономикалык жактан тыгыз интеграциясы, алардын эң маанилүү аймактык жана дүйнөлүк проблемалар боюнча бирдиктүү саясий стратегияны иштеп чыгуусу зарыл. Бирдиктүү экономикалык мейкиндикти түзүү жана башкалар цивилизациянын жана цивилизациялуу регионализмдин калыптандыруу болгон. Борбордук Азия өлкөлөрүнүн маданият кызматкерлеринин ассамблеясы «Түркстан – биздин жалпы үйүбүз» деген ураандын астында бул чөлкөмдүн республикаларында Казакстандын, Кыргызстандын, Өзбекстандын өтүп жаткан маданият күндөрүнүн өтүшү өзгөчө маанигэ ээ болгон [5, 104-б.].

Бул иш чаралар бир тууган элдердин тарыхый миссиясын аткарууга — толеранттуулук философиясынын калыптандырууга ыңгайлуу шарттарды түзөт. Бул шарттар аймактын элдеринин өткөндөгү, азыркы жана келечектеги жалпы тагдырлары өз ара аракеттердин негизи болгон, жалпы тил табуу оңой, ар кандай маселелер боюнча жалпы көз карашты калыптандыруу женилдикке өтөт. Бул мүмкүнчүлүктү колдон чыгарбоо, учурдагы тарыхый кырдаалды татыктуу пайдалануу зарылдыгына ынануусу:

Биринчиден, Борбордук Азия чөлкөмүндөгү республикаларда ички жана тышкы экстремисттик жана диний фундаменталдык күчтөр тарабынан келип чыккан тоскоолдуктарга карабастан, эл аралык байланыштар бардык жагынан чыңдалып жатканына негизделет;

Экинчиден, духу жана жашоо образы боюнча толеранттуу региондун элдери өздөрүнүн өзгөчөлүгүн, маданиятын сактап, ата-бабаларынын улуу руханий мурасын заманбап социалдык жетишкендиктер менен коргоо, өнүктүрүү жана байытуу менен бирге дүйнөлүк цивилизация менен интеграцияга болгон кызыкчылыктарын өнүктүрүү;

Үчүнчүдөн, “1994-жылы Казакстан, Кыргызстан жана Өзбекстанды бириктирген Борбор Азия мамлекеттеринин союзу түзүү, ал тузумду цивилизациялуу регионализм деп атоого болот, ал тарыхта жана маданиятта көп окшоштуктарга ээ болгон элдерге жана мамлекеттерге өзгөрүп жаткан реалдуулукта чогуу жашап кетүүгө мүмкүндүк берет.

Ошондуктан, бул алакаларды андан ары чындоо максатында 1995 – ж. 21-ноябрдагы ЭАК «АКНАЦАЗ» уюштуруу курултай Ташкент шаарында болуп откон. Бул курултайда аймактык маданияттын жалпы абалын жана дүйнөлүк масштабдагы ордун аныктоо менен бирге, анын турмуштун башка чөйрөлөрүнө тийгизген таасирин талкууга алышкан.

ЭАК «АКНАЦАЗ» мүчөлөрү катары Борбордук Азия мамлекеттеринде иштеген жазуучулардын, маданият жана илим кызматкерлеринин коомдук бирикмелери, коомдук жана мамлекеттик түзүмдөр, анын ичинде: улуттук илимдер академиялары, алардын филиалдары жана институттары. илим жана техника боюнча комитеттер жана башка уюмдар катталган. Ассамблея кызматташтыкка кызыккан региондогу республикалардагы улуттардын жана элдердин өкүлдөрүн бириктирген ири республикалык борборлор жана ассамблеялар менен кызматташкан. Ассамблея тарабынан ЮНЕСКОнун маданият тарабынан кабыл алган чечимдерин ишке ашыруу, Аралды куткаруу фонду, Экосан жана башка аймактагы эл аралык уюмдар менен биргелешкен иш-чаралар өткөрүү көздөлгөн.

ЭАК «АКНАЦАЗ» негизги ишмердүүлүгү болуп төмөнкүлөр саналат:

- «Борбордук Азия мамлекеттеринин кызматташтыгын андан ары өнүктүрүүгө жана чындоого ар тараптуу көмөк көрсөтүү, региондо бирдиктүү руханий жана маданий мейкиндикти түзүүдө өкмөттөргө жардам көрсөтүү:

— илим жана техника, адабият жана искусство жагынан мамлекеттердин ортосунда маалыматтарды алмашууну жолго коюуга ырааттуу жардам көрсөтүү, адабият менен искусствонун мыкты чыгармаларын, илимий иштеп чыгууларды кенири пропагандалоо:

- эл аралык фестивалдарды, илимий-практикалык конференцияларды жана Борбордук Азия элдеринин маданий баалуулуктарын жайылтууга жана ачып берүүгө, бул багыттагы илимий изилдөөлөргө дем берүүчү башка иш-чараларды өткөрүү;

- улуттар аралык мамилелерди мындан ары өнүктүрүү жана чындоо, жаш таланттарды колдоо:

- информатика, телекоммуникация, интеллектуалдык менчикти коргоо, интеллигенцияны Арал деңизинин көйгөйлөрүн чечүүгө тартуу жаатында Борбордук Азия элдеринин илимий-техникалык кызматташуусуна көмөктөшүү.

Өзүнүн ишинин жүрүшүндө Ассамблея төмөнкүдөй маанилүү эл аралык маданий иш-чараларды өткөргөн:

-Ассамблеяны өнүктүрүү фонду 1997-жылдын 22-майынан 27-майына чейин Ташкентте өткөн эл аралык кинофестивалга демөөрчүлүк кызматын көрсөткөн, анын калыстар тобунун төрагасы Ч. Айтматов болгон.

- Өзбекстандын Көркөм академиясы менен биргеликте 14-ноябрдан 21-ноябрга чейин Өзбекстандын Көркөм Академиясынын Борбордук көргөзмө залында Борбор Азия өлкөлөрүнүн галереяларынын “Азия-Арт-97” эл аралык көргөзмөсүн өтүүсүнө көмөктөшкөн.

- 1999-жылы 4-июнда Ташкентте Борбордук Азия республикаларынын ыр жазуучуларынын “Айтышуу” сынагы уюштурулган [6, 161-б.].

- Ассамблея Фондунун каржылык колдоосу менен 1999-жылдын 18-20-ноябрында Ташкентте АКШ, Улуу Британиянын, Болгария, Казакстан, Кыргызстан, Пакистан, Өзбекстан ж.б. мамлекеттеринин өкүлдөрүнүн катышуусунда “Адам, руханий жана коомдук прогресс” деген темада эл аралык философиялык конференциясын өткөрүшкөн.

- 1999-жылы 25-декабрда Борбордук Азиянын эстрада жылдыздарынын концертин уюштуруп, демөөрчүлүк кылган.

- 2000-жылдын апрель айында Өзбекстан Республикасындагы Кыргыз Республикасынын, андан соң Кыргыз Республикасында Өзбекстандын маданият күндөрүн уюштурган жана өткөргөн.

— Ушундай эле маданият күндөрү республикалардын: Тажикстан менен Өзбекстандын, Казакстан менен Өзбекстан, Кыргызстан жана Казакстандын ортосунда да жүргүзүлгөн.

Жалпысынан, эгерде маданий иш-чаралар элдердин өткөн маданий салттарын мындан ары бекемдөө, аларды жаңы тарыхый шарттарда өз ара байытуу максатында өткөрүлсө, анда эл аралык философиялык илимий-теориялык конференциялар адамзаттын актуалдуу жалпы адамзаттык маданий проблемаларынын контекстинде Борбордук Азиянын өнүгүшү, аларды жогорку руханий баалуулуктарын даназалоонун жолдорун аныктоого багытталган.

ЭАК «АКНАЦАЗдын» ар кандай иш чараларынын уюштуруучуларын тизмектеп көрсөк: Өзбекстан Республикасындагы Жогорку билим берүү министрлиги, Руханий баалуулуктарды жана философияны изилдөө боюнча кеңеш (АКШ), Өзбекстандын Философиялык коому, USIS фонду, Ж.Соростун «Ачык коом» институту, «Устоз» фонду, Өзбекстанда гана эмес, анын чегинен тышкары жерлерде да белгилүү философтор, Илимдер академиясынын академиктери Өзбекстандан Э.Юсупов жана С.Шермухамедов, философия илимдеринин доктору, Өзбекстандын белгилүү окумуштуусу жана саясий ишмери А.Жалалов, ЭАК «АКНАЦАЗ» фондунун төрагасы Ф.Хамраев, АКШ окумуштуусу Дж.Маклин ж.б. жигердүү салым кошушкан [3, 98-б.].

Өзбекстан Республикасынын Президенти, Министрлер Кабинетинин Председатели И. Каримов 1996-жылдын 21-ноябрындагы №407 «Борбордук Азия элдеринин маданияттарынын эл аралык коомдук кыймылын өнүктүрүү фондуна колдоо көрсөтүү жөнүндө» атайын токтому менен улуттук валютанын конвертацияланышын камсыз кылуу үчүн 10 млн. сум каржылаган. ЭАК «АКНАЦАЗдын» максаты: “Маданияттардын, билим берүүнүн, тилдин, илимдин жана руханий баалуулуктардын жалпылыгына негизделген Борбордук Азия мамлекеттеринин жана элдеринин барган сайын өнүгүп жаткан кызматташтыгын эске алуу менен, ошондой эле бул аймактын интеллигенциясынын жана жалпы коомчулугунун, биздин элдерибиздин кылымдардан берки достугун жана рухий биримдигин мындан ары чындоо үчүн аракеттер көрүлүүдө [7, 237-б.].

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү Кыргызстанда Ассамблеялар Фондунун филиалын түзүү идеясын колдоп, Президент А.Акаевдин 1996-жылдын 19-сентябрындагы атайын токтому менен 100 000 (жүз миң) сом бөлгөн. Борбордук Азия элдеринин маданияттарынын эл аралык ассамблеясынын Фондунун Кыргызстандагы филиалына.

Эки республиканын Президенттеринин бул асыл иш-аракеттери бул татаал өткөөл мезгилде бир туугандыктын жана достуктун салттуу байланыштарын чыңдоодо, элдердин руханий потенциалын алардын маданиятын өнүктүрүүгө мобилизациялоодо жана дүйнөлүк цивилизацияга интеграциялоодо Ассамблеянын ролу өсүп жатканын ырастайт.

Мамлекеттердин колдоосунун аркасында ЭАК «АКНАЦАЗ» Фонду персоналдык компьютерлерди жыйноодон баштап, интеллектуалдык кызмат көрсөтүүлөр рыногун уюштуруудан баштап, 2011-жылдын акыркы технологияларын колдонуу менен эл керектөөчү товарларды чыгарууга чейинки өндүрүштү өнүктүрүүнүн комплекстүү программасын иштеп чыккан жана ишке ашырууда. Бул каражаттар ассамблея тарабынан жогоруда аталган маданий-илимий иш-чараларды өткөрүүгө, жаратылыш кырсыгынан жапа чеккен кайрымдуулук жардам көрсөтүүгө жумшалган. Ошондой эле, Казакстандын, Кыргызстан жана Өзбекстандык балдары арасында бал бийи боюнча эл аралык мелдеште, эл аралык симфониялык музыка фестивалдары бүгүнкү күнгө чейин өткөрүлүп келүүдө.

ЭАК «АКНАЦАЗ» эл аралык абройлуу коомдук кыйсыл учурда дагы маданий-гуманисттик миссиясын ийгиликтүү аткарып жатат жана Борбордук Азия элдеринин маданиятынын өнүгүшүнө, дүйнөлүк маданиятта татыктуу орун алышына көмөк көрсөтүүдө.

Колдонулган адабияттардын тизмеси:

1. Сыдыков Б.С. Культура мира и Центральная азия: поиски современных моделей развития международного сотрудничества. – Бишкек, 2002, – 93с.
2. Международное общественное движение «АКНАЦАЗ». – Ташкент, 2018, – 160с.
3. Давронов М. Ассамблея культур народов Центральной Азии. – Ташкент, 2019, – 100с.
4. Зубенко В.В. Интеграционные процессы на постсоветском пространстве: через тернии к Союзу. – М., 2016. – 184с.
5. Икрамов С. Международное сотрудничество в области охраны культурного наследия: опыт Центральной Азии – М., // общественные науки. 2023. 10(101). – С.158-164
6. Калимова С.Х. Диалог культур в интеграционных процессах в Центральной Азии – Бишкек, Вестник КРСУ. 2017. Том 17. № 11 – С.160-163
7. Шаршеева А.Ж., Амеркулова Ж.Ж., Ценностные ориентации современной молодежи Кыргызстана. – Бишкек, // Вестник КГУ им. И.Арабаева, №4, 2023, – С.226-231

Рецензент: Эшанкулова Н.А.